

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“ПРАВОВА СТАТИСТИКА”
(для бакалаврів)

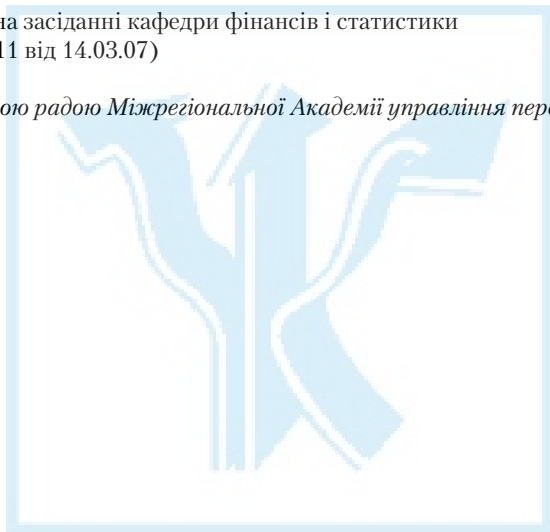
МАУП

Київ 2008

Підготовлено професором кафедри фінансів і статистики *В. Б. Захожаєм* і доцентом кафедри фінансів і статистики *В. С. Федорченком*

Затверджено на засіданні кафедри фінансів і статистики (протокол № 11 від 14.03.07)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

МАУП

Захожай В. Б., Федорченко В. С. Навчальна програма дисципліни “Правова статистика”. — К.: МАУП, 2008. — 20 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Правова статистика”, вказівки до виконання контрольної роботи, питання для самоконтролю, варіанти контрольних робіт, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2008

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма дисципліни — це нормативний документ, що є складовою державного стандарту освіти.

Правова статистика має важливе значення для підготовки фахівців із вищою юридичною освітою. Юристи у практичній діяльності мають справу не тільки з конкретними правовими фактами та подіями, а й з масовими суспільно-правовими явищами і процесами, статистичний аналіз яких є необхідною умовою їх професійної діяльності. Без використання даних правової статистики неможливо вдосконалювати діяльність правоохоронних органів та виконувати законодавчу роботу.

Мета вивчення дисципліни “Правова статистика” — здобути теоретичні знання і сформувати практичні навички кількісної та якісної оцінки суспільно-правових явищ і процесів; за допомогою узагальнюючих показників оцінювати, моделювати і прогнозувати процес охорони суспільного та державного ладу, інтереси окремих громадян, установ, підприємств.

Предметом дисципліни є кількісні аспекти масових суспільно-правових явищ і процесів у нерозривному зв’язку з її якісним змістом, тенденції і закономірності їх розвитку в конкретних умовах місця і часу.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні *знати*:

- сутність і принципи побудови системи показників правової статистики, її місце серед інших статистичних дисциплін;
- статистичні методи збирання, опрацювання статистичної інформації, розробки статистичних формулярів;
- зведення та групування матеріалів статистичного спостереження, виявлення зв’язків між окремими правовими явищами та процесами;
- техніку обчислення узагальнюючих статистичних показників у сфері юриспруденції, їх аналіз, оцінку, динаміку, тенденції та закономірності розвитку;

уміти:

- збирати статистичну інформацію, систематизувати і класифікувати її;
- застосовувати методику опрацювання правової інформації, узагальнювати та аналізувати її;

- самостійно використовувати дані про окремі види соціально-правової діяльності, робити на їх основі узагальнення, висновки, приймати управлінські рішення.

Відповідно до вимог навчального процесу в МАУП поточний контроль знань здійснюється протягом семестру за такими напрямками:

- систематичність і активність студентів на практичних заняттях;
- оцінювання виконання контрольних робіт та завдань для самостійного опрацювання.

Ступінь засвоєння курсу перевіряється шляхом підсумкового контролю — складання заліку.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“ПРАВОВА СТАТИСТИКА”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
1	2
1	Змістовий модуль I. Теоретичні та методологічні засади правової статистики Поняття правової статистики та основні її галузі. Предмет, завдання, методологічні засади правової статистики. Сучасна організація правової статистики
2	Організація статистичного спостереження у правоохоронних органах. Об'єкти та одиниці спостереження. Види, форми і способи спостереження
3	Зведення та групування матеріалів статистичного спостереження. Ряди розподілу. Статистичні таблиці
4	Змістовий модуль II. Система показників правової статистики Абсолютні та відносні величини, їх застосування у правовій статистиці
5	Узагальнюючі характеристики статистичної сукупності правових явищ

1	2
6	Статистичне вивчення динаміки суспільно-правових явищ і процесів
7	Індекси у правовій статистиці
8	Застосування вибіркового спостереження у правовій статистиці
9	Статистичне вивчення причинно-наслідкових зв'язків правопорушень
Разом годин: 54	

ЗМІСТ
дисципліни
“ПРАВОВА СТАТИСТИКА”

Змістовий модуль I. Теоретичні та методологічні засади правової статистики

Тема 1. Поняття правової статистики та основні її галузі. Предмет, завдання, методологічні засади правової статистики. Сучасна організація правової статистики

Загальне поняття статистики. Історія розвитку статистики. Предмет і завдання правової статистики. Методологічні засади правової статистики. Основні галузі правової статистики. Сучасна організація правової статистики.

Література [1–9]

Тема 2. Організація статистичного спостереження у правоохоронних органах. Об'єкти та одиниці спостереження. Види, форми і способи спостереження

Поняття статистичного спостереження та його особливості у правовій статистиці. Завдання і мета статистичного спостереження, його організаційні форми, види, способи. Об'єкт статистичного спостереження: кримінально- та цивільно-правової статистики.

Одиниці спостереження та одиниці сукупності. Вимірники злочинності кримінальної статистики.

Програма статистичного спостереження. Документи первинного обліку в органах Міністерства внутрішніх справ України, прокуратурі, судах. Контроль матеріалів статистичного спостереження. Помилки матеріалів статистичного спостереження.

Література [1–9]

Тема 3. Зведення та групування матеріалів статистичного спостереження. Ряди розподілу. Статистичні таблиці

Загальне поняття зведення та його види. Завдання статистичного зведення у правовій статистиці. Види групувань та групувальних ознак. Прийоми статистичних групувань. Техніка побудови та макети групувань у кримінальній статистиці, що характеризують злочинність за об'єктом протиправного замаху згідно з Особливою частиною Кримінального кодексу України, ступенем суспільної безпеки; формою вини; територіальною ознакою; терміном скоєння злочинів; віком та соціально-демографічною ознакою злочинців.

Групування в цивільно-правовій статистиці. Аналітичні групування для виявлення залежності між ознаками суб'єктів правової статистики.

Вторинні групування в цивільно-правовій статистиці, їх задачі та техніка перегрупування.

Ряди розподілу, їх види, принципи побудови, значення у правовій статистиці.

Статистичні таблиці. Вимоги до побудови статистичних таблиць. Види статистичних таблиць та їх застосування у правовій статистиці. Організація та техніка зведення. Графічне зображення правових показників.

Література [1–9]

Змістовий модуль II. Система показників правової статистики

Тема 4. Абсолютні та відносні величини, їх застосування у правовій статистиці

Поняття абсолютних величин. Види абсолютних величин та способи їх отримання. Одиниці абсолютних величин.

Відносні величини та їх види:

- а) структури правопорушень (сутність, техніка обчислення та одиниці виміру);
- б) координатії у правовій статистиці (сутність, техніка обчислення, одиниці виміру);
- в) динаміки кримінальної, цивільно-правової та інших галузей правової статистики (сутність, техніка обчислення, одиниці виміру);
- г) інтенсивності у правовій статистиці (сутність, техніка обчислення, одиниці виміру). Коефіцієнти злочинної інтенсивності та злочинної активності;
- д) порівняння (зміст, техніка обчислення, одиниці виміру);
- е) виконання плану (договірних зобов'язань) та планового завдання (зміст, техніка обчислення). Взаємозв'язок відносних величин виконання плану, динаміки та планового завдання.

Література [1; 5–7; 9]

Тема 5. Узагальнюючі характеристики статистичної сукупності правових явищ

Поняття середньої величини та умови її застосування. Значення середніх величин в аналізі масових суспільних явищ.

Середня арифметична проста та зважена: умови застосування, формули, техніка обчислення. Властивості середньої арифметичної. Обчислення середньої арифметичної способом моментів. Макет таблиці для обчислення. Техніка обчислення.

Середня геометрична величина у вивченні динаміки правових явищ і процесів: умови застосування, формули, техніка обчислення.

Поняття моди та медіани: формули, техніка обчислення в дискретних та інтервальних рядах розподілу.

Поняття варіації ознаки та необхідність її обчислення. Показники варіації. Розмах варіації та середнє лінійне відхилення: сутність, формули, техніка обчислення.

Дисперсія і середнє квадратичне відхилення: сутність, формули, техніка обчислення, одиниці виміру. Властивості дисперсії. Спрощені способи обчислення середнього квадратичного відхилення: формули, робоча таблиця для розрахунків. Коефіцієнт варіації: сутність, техніка обчислення, одиниці виміру.

Література [1; 5–7; 9]

Тема 6. Статистичне вивчення динаміки суспільно-правових явищ і процесів

Поняття рядів динаміки, елементи рядів динаміки, види в окремих галузях правової статистики та їх характеристика.

Система показників, що використовуються в аналізі динаміки правових явищ і процесів.

Абсолютний приріст, темпи динаміки (зростання) та приросту, абсолютне значення одного процента приросту, їх суть, техніка обчислення ланцюговим та базисним способами, одиниці виміру.

Обчислення середнього рівня ряду динаміки: формули, техніка обчислення.

Обчислення середнього абсолютного приросту: сутність, техніка обчислення, одиниці виміру.

Способи обчислення середньорічних темпів динаміки (зростання) та приросту: сутність, техніка обчислення, одиниці виміру. Основні прийоми аналізу динаміки правових явищ і процесів. Порівняльний аналіз рядів динаміки одно- та різнойменних величин. Вивчення основних тенденцій та закономірностей розвитку способом збільшення інтервалів, плинної середньої, аналітичного вирівнювання ряду динаміки. Зіткнення рядів динаміки.

Інтерполяція та екстраполяція в рядах динаміки правопорушень, техніка обчислення. Вимірювання сезонних коливань у правовій статистиці. Поняття сезонних коливань, методи обчислення.

Література [1; 3–6; 9]

Тема 7. Індекси у правовій статистиці

Поняття статистичних індексів та їх класифікація. Методологічні принципи побудови індексів. Індивідуальні та загальні індекси. Агрегатна форма індексів.

Середньозважені індекси, тотожні агрегатним: формули, техніка обчислення.

Індекси змінного, постійного складу та структурних зрушень, їх економічний зміст, техніка обчислення.

Системи взаємопов'язаних індексів, виявлення впливу окремих факторів на динаміку показника. Територіальні індекси. Особливості застосування індексів у правовій статистиці.

Література [1; 3–7; 9]

Тема 8. Застосування вибіркового спостереження у правовій статистиці

Поняття вибіркового спостереження та його використання у правовій статистиці. Переваги вибіркового спостереження порівняно із суцільним. Основні способи відбору одиниць у вибіркoву сукупність, їх характеристика.

Генеральна та вибіркова сукупності. Основні показники та їх характеристики.

Відбір повторний та безповторний. Техніка проведення. Обчислення середньої помилки вибірки для середнього значення ознаки і для частки сукупності, що має певні ознаки: формули, техніка обчислення, суть.

Обчислення граничної помилки вибірки для середньої та частки, техніка обчислення, суть. Способи поширення результатів вибіркового спостереження на генеральну сукупність. Практика та особливості застосування вибіркового спостереження в окремих галузях правової статистики.

Література [1; 2; 4; 5]

Тема 9. Статистичне вивчення причинно-наслідкових зв'язків правопорушень

Поняття зв'язку показників сукупності у статистиці. Факторні та результативні ознаки у правовій статистиці. Функціональні зв'язки. Стахостична залежність. Непараметричні методи зв'язку показників правової діяльності. Поняття про кореляційний зв'язок у правовій статистиці. Розрахунок параметрів рівняння щільності зв'язку між показниками правової статистики.

Побудова довірчих інтервалів. Кореляція множинна і часткова.

Література [1–3; 5–9]

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Предмет, мета і завдання правової статистики.
2. Галузі правової статистики.
3. Статистичний апарат у судових і правоохоронних органах.
4. Статистичне спостереження: поняття, мета і завдання.
5. Організаційні форми статистичного спостереження.

6. Види статистичного спостереження.
7. Способи статистичного спостереження.
8. Об'єкти статистичного спостереження правової статистики.
9. План статистичного спостереження.
10. Програма статистичного спостереження.
11. Контроль матеріалів статистичного спостереження.
12. Помилки статистичного спостереження.
13. Поняття статистичного зведення та його види.
14. Централізоване та децентралізоване зведення.
15. Поняття і види групування.
16. Типологічне групування.
17. Аналітичні групування.
18. Класифікації у правовій статистиці.
19. Класифікація і аналіз злочинів.
20. Групування злочинів за віком, статтю, освітою.
21. Групування злочинності за територіальною ознакою.
22. Види групувальних ознак.
23. Визначення кількості груп, на яку слід поділити досліджувану сукупність.
24. Залежність кількості груп і розміру інтервалу.
25. Обчислення і умови застосування рівних інтервалів.
26. Вторинне групування.
27. Ряди розподілу: сутність, види.
28. Статистичні таблиці: види, складові.
29. Вимоги до оформлення статистичних таблиць.
30. Поняття і види абсолютних величин.
31. Одиниці абсолютних величин.
32. Відносні величини: поняття, види.
33. Відносні величини структури та координації у правовій статистиці.
34. Застосування відносної величини динаміки в юриспруденції.
35. Відносні величини інтенсивності у правовій статистиці.
36. Відносні величини виконання плану та планового завдання.
37. Середні величини: сутність, значення і умови використання.
38. Види середніх величин.
39. Середня арифметична у правовій статистиці.
40. Способи обчислення середньої арифметичної.
41. Середня геометрична величина.

42. Мода і медіана у правовій статистиці.
43. Показники варіації ознаки.
44. Поняття рядів динаміки та їх класифікація.
45. Моментний ряд динаміки.
46. Інтервальний ряд динаміки.
47. Система показників, що використовуються для аналізу динаміки правових явищ і процесів.
48. Обчислення абсолютного приросту ланцюговим і базисним способами.
49. Обчислення темпів зростання ланцюговим і базисним способами.
50. Обчислення середніх рівнів рядів динаміки.
51. Обчислення середніх показників рядів динаміки.
52. Основні прийоми вивчення тенденцій розвитку правових явищ.
53. Інтерполяція і екстраполяція в рядах динаміки правових явищ.
54. Вивчення сезонних коливань у правовій діяльності.
55. Індеси: поняття, класифікація.
56. Агрегатна форма індесів.
57. Перетворення агрегатних індесів на середні.
58. Індеси постійного, змінного складу та структурних зрушень.
59. Сутність вибіркового спостереження.
60. Переваги вибіркового спостереження порівняно із суцільним.
61. Обчислення помилок вибіркового спостереження.
62. Різновиди відбору одиниць сукупності, що забезпечують репрезентативність вибірки.
63. Визначення необхідної чисельності вибірки.
64. Використання вибіркового спостереження в юриспруденції.
65. Взаємозв'язки показників правової діяльності.
66. Функціональні зв'язки.
67. Стохастичні залежності у правовій діяльності.
68. Непараметричні методи зв'язку показників правової статистики.
69. Поняття про кореляційний зв'язок у правовій статистиці.
70. Розрахунок параметрів рівняння регресії.
71. Виявлення щільності зв'язку між показниками правової діяльності.
72. Множинна і часткова кореляції.

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Згідно із навчальним планом дисципліни “Правова статистика” студенти виконують контрольну роботу. Мета виконання контрольної роботи — закріпити знання, здобуті у процесі самостійного вивчення матеріалу.

Правила виконання контрольної роботи:

- зазначити варіант контрольної роботи;
- навести зміст завдання;
- завдання виконувати в порядку їх подання;
- перед розв’язанням завдання навести його зміст, розв’язання з докладними розрахунками, формулами, короткими поясненнями;
- результати розв’язання оформити у вигляді таблиць, графіків, діаграм; статистичні таблиці повинні бути грамотно оформлені (мати заголовок, назви граф і рядків, одиниці, однакову точність розрахунку);
- результати обчислень проаналізувати;
- наприкінці навести список використаної літератури і підписати.

Варіант контрольної роботи студенти вибирають за першою літерою свого прізвища (див. таблицю).

Перша літера прізвища студента	Варіант контрольної роботи
А, Б	1
В, Г	2
Д, Е, Є, Ж	3
З, И, І, К, Л	4
М, Н	5
О, П	6
Р, С	7
Т, У	8
Ф, Х, Ц, Ч	9
Ш, Щ, Ю, Я	10

Контрольна робота, виконана за неналежним варіантом, не зараховується.

ВАРІАНТИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Варіант 1

1. Предмет статистики права та його основної галузі.
2. Інтерполяція і екстраполяція. Способи і техніка обчислення на прикладі правової діяльності.
3. Для характеристики справ за кількістю звинувачених відібрали випадковим порядком 30 справ. Отримали такі результати про кількість звинувачуваних, що припадає на одну кримінальну справу:
5,4,3,3,2,1,1,1,1,2,4,3,1,1,2,2,1,1,1,1,2,1,1,4,3,2,1,3,4,1.
Побудувати дискретний ряд розподілу за кількістю звинувачуваних, що припадає на одну кримінальну справу. Обчислити структуру сукупності, середню кількість звинувачуваних на одну справу. Розв'язання оформити у вигляді таблиці.
4. Інформація про країну наведена в таблиці.

Вид злочину	Кількість скоєних злочинів за роками, тис.				
	2003 р.	2004 р.	2005 р.	2006 р.	2007 р.
Крадіжка приватної власності	198,4	177,9	184,8	175,4	177,0
Грабіж	27,6	24,7	22,5	21,3	21,2

Обчислити за кожним видом злочину:

- 1) середньорічні рівні показників;
- 2) середньорічні абсолютні прирости.

Зробити висновки.

Варіант 2

1. Статистичне спостереження: поняття, мета, завдання та основні організаційні форми.
2. Помилки вибіркового спостереження: сутність, види, способи обчислення.
3. Дані про кількість засуджених за крадіжки по області наведені в таблиці.

Рік	2003	2004	2005	2006	2007
Кількість засуджених, тис. осіб	5,1	4,9	5,8	7,6	8,7

Обчислити базисним і ланцюговим способами:

- 1) абсолютний приріст засуджених;
  - 2) темпи динаміки (зростання);
  - 3) темпи приросту чисельності засуджених.
- Зробити висновки.
4. Дані про кількість засуджених та їх вік наведені в таблиці.

Вік засудженого, років	20–25	26–31	32–37	38–43	Разом
Кількість засуджених	15	10	5	2	32

Обчислити середній і модальний вік засудженого, середнє квадратичне відхилення віку і коефіцієнт варіації.

Зробити висновки.

Варіант 3

1. Поняття статистичного зведення та його види. Види групувань.
2. Поняття індексів. Індивідуальні та загальні індекси. Елементи загальних індексів та їх розміщення.
3. За даними таблиці визначити, в якій області коефіцієнт злочинності вищий, а також динаміку коефіцієнта злочинності. Зробити висновки.

Область	Середньорічна чисельність населення, тис. осіб	Зареєстровано злочинців, у році	
		попередньому	звітному
А	4000	60000	60300
Б	500	9005	8500

4. За даними таблиці обчислити річну середню кількість нотаріальних дій, середній річний абсолютний та відносний приріст нотаріальних дій у районі.

Рік	2004	2005	2006	2007
Кількість нотаріальних дій	3153	4230	5350	4890

Варіант 4

1. Об'єкти статистичного спостереження кримінально-правової та цивільно-правової статистики. Програма спостереження.

- Обчислення середнього рівня моментного та інтервального рядів динаміки. Обчислення середньорічного темпу зростання та приросту.
- За даними таблиці обчислити середню та модальну вартості позову за кожний квартал.

I квартал		II квартал	
Вартість поданого позову, тис. грн.	Загальна вартість поданих позовів, тис. грн.	Вартість поданого позову, тис. грн.	Загальна кількість поданих позовів
150	1500	200	11
450	9000	250	25
750	26250	500	38
1050	15750	750	20

- Із сукупності ув'язнених в області випадковим порядком відібрано 100 і встановлено, що середній вік засуджених — 30 років, середнє квадратичне відхилення — 9 років, частка ув'язнених, які скоїли злочин у стані сп'яніння, — 80 %. З ймовірністю 0,954 визначити граничні помилки репрезентативності та межі:
  - середнього віку засуджених у генеральній сукупності;
  - частки ув'язнених, що скоїли злочин у стані сп'яніння в генеральній сукупності.

Зробити висновки.

Варіант 5

- Відносні величини, їх види, техніка обчислення.
- Зв'язок між ланцюговим та базисним абсолютними приростами і темпами зростання.
- За даними таблиці обчислити середній вік засуджених, середнє квадратичне відхилення віку та коефіцієнт варіації. Зробити висновки.

Вік засуджених, років	Кількість засуджених, тис.
14–17	20,0
18–24	64,3
25–29	42,8
30 і старші	103,8

4. Тривалість перебування під вартою 25 арештованих характеризується такими даними, місяців:

5,1,3,5,2,4,5,2,1,8,1,4,2,1,1,1,6,1,4,1,10,7,1,3,2.

Побудувати інтервальний ряд розподілу арештованих за тривалістю перебування під вартою, об'єднавши їх у такі групи:

- 1) до 3 місяців; 2) від 3 до 6 місяців; 3) від 6 до 9 місяців; 4) 9 місяців і довше.

За даними інтервального ряду розподілу обчислити середній термін перебування під вартою.

Варіант 6

1. Сутність середніх величин, їх застосування у правовій статистиці. Середня арифметична проста та зважена.
2. Ряди динаміки: сутність, види, характеристика у правовій статистиці.
3. За даними таблиці обчислити річну середню кількість засуджених, середнє лінійне відхилення та інші показники варіації середньої. Зробити висновки.

Рік	2003	2004	2005	2006	2007
Кількість засуджених в області з конфіскацією майна	27	31	36	45	50

4. Динаміка кількості зареєстрованих у країні посадових злочинів характеризується такими даними.

Рік	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Кількість зареєстрованих злочинів, тис.	5,8	8,2	11,8	15,7	18,7	21,0

Обчислити і проаналізувати абсолютний приріст та темп динаміки кількості злочинів ланцюговим і базисним способами. Визначити зв'язок між ланцюговими і базисними показниками.

Варіант 7

1. Математичні властивості середньої арифметичної величини. Спрощені способи обчислення середньої арифметичної.
2. Ланцюгові та базисні показники динаміки:
  - а) абсолютний приріст;
  - б) темп динаміки (зростання);
  - в) темп приросту;
  - г) абсолютне значення одного процента приросту.

3. За наведеними в таблиці даними обчислити розмах варіації, середнє квадратичне відхилення та коефіцієнт варіації терміну позбавлення волі. Зробити висновки.

Термін позбавлення волі, років	До 5	6–8	9–11	12 і довше	Разом
Кількість засуджених	20	25	45	10	100

4. За даними таблиці обчислити відносні величини динаміки, структури, координації. Зробити висновки.

Вид злочину	Кількість злочинців за рік	
	попередній	звітний
Крадіжка колективного та державного майна	40,0	48,7
Злочини проти приватної власності громадян	45,3	54,0

Варіант 8

- Середня геометрична: умови застосування, формули, способи обчислення.
- Статистичні таблиці, основні елементи, вимоги до їх побудови: види таблиць.
- Інформація про реалізацію продукції наведена в таблиці.

Продукт	Обсяг продажу за період		Ціна за одиницю, грн., за період	
	базисний	звітний	базисний	звітний
М'ясо, кг	80	60	25	30
Молоко, л	40	50	3,0	2,7

- Обчислити: 1) індивідуальні індекси цін та обсяг проданої продукції;
 2) загальні індекси цін фізично реалізованої продукції та товарообороту в діючих цінах;
 3) відхилення товарообороту за рахунок зміни цін і обсягу реалізованого товару.

Зробити висновки.

4. Обчислити середній та модальний стаж роботи працівників судів за такими даними.

Стаж роботи, років	До 4	4–7	8–11	12–15	16 і більше	Разом
Кількість працівників	12	19	30	26	13	100

Варіант 9

1. Показники варіації. Дисперсія, середнє квадратичне відхилення, коефіцієнт варіації та їх використання у правовій статистиці.
2. Основні прийоми аналізу динаміки правових явищ.
3. При вивченні терміну шлюбних відносин у випадковому порядку відібрали 200 розлучених пар. За терміном шлюбних відносин були отримані такі результати.

Термін шлюбних відносин, років	Кількість розлучених пар, тис.
До 1	9
1–4	65
5–9	50
10–14	30
15–19	18
20 і більше	28
Разом	200

Для генеральної сукупності з імовірністю 0,997 обчислити можливий термін шлюбних відносин та частку шлюбів з терміном понад 20 років.

4. Обчислити ланцюгові та базисні темпи зростання порушень та визначити зв'язок між ними на основі даних таблиці. Зробити висновки.

Рік	2003	2004	2005	2006	2007
Загальна кількість адміністративних порушень	1393	3745	3900	4280	4520

Варіант 10

1. Значення вибіркового спостереження у правовій статистиці. Обчислення необхідної кількості одиниць вибіркового спостереження.
2. Статистичне вивчення взаємозв'язків. Регресивно-кореляційний аналіз у судовій статистиці.
3. У країні у 2000 р. було скоєно 5760 злочинів, у 2007 р. — 21535. Обчислити середній річний абсолютний приріст і темп приросту кількості злочинів за період з 2000 по 2007 р.
4. Інформація про місто наведена в таблиці.

Рік	2004	2005	2006	2007
Зареєстровано злочинів, тис.	32,3	35,0	35,7	36,2
Чисельність населення на 01.01, млн осіб	2,56	2,52	2,48	2,40

Визначити:

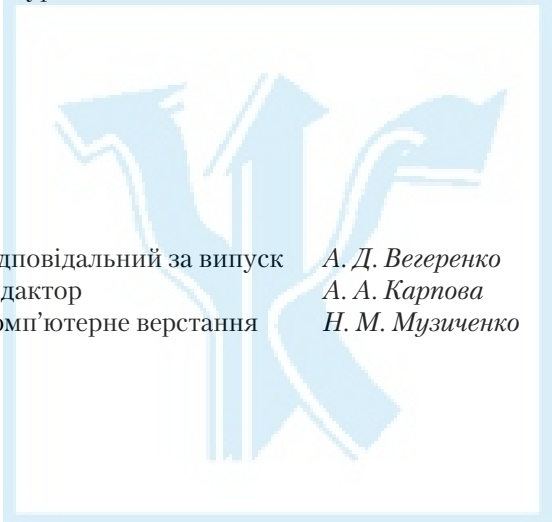
- 1) вид ряду динаміки;
- 2) середньорічні рівні рядів динаміки;
- 3) коефіцієнт злочинності.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. *Захожай В. Б., Федорченко В. С.* Правова статистика: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2003.
2. *Лунев В. В.* Юридическая статистика: Учебник. — М., 1999.
3. *Правова статистика:* Навч. посіб. / В. С. Безрученко та ін. — К.: фірма “Дія” ЛТД, 1998.
4. *Правова статистика:* Курс лекцій / За ред. О. М. Джужи. — К.: 2000.
5. *Мармоза А. Т.* Правова статистика: Навч. посіб. — К.: Кондор, 2006.
6. *Мармоза А. Т.* Практикум з правової статистики: Навч. посіб. — К., 2006.
7. *Кальман А. Г., Христи І. О.* Правова статистика: Підручник. — К.: Право, 2004.
8. *Камлик М. І.* Правова статистика: Навч. посіб. — К.: Атіка, 2004.
9. *Калачева І. В., Трофімова.* Правова статистика: Навч. посіб. — К.: Вид-во КНЕУ, 2005.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни “Правова статистика”.....	4
Зміст дисципліни “Правова статистика”.....	5
Питання для самоконтролю.....	9
Вказівки до виконання контрольної роботи.....	12
Варіанти контрольних робіт.....	13
Список літератури.....	19

Відповідальний за випуск	<i>А. Д. Вегеренко</i>
Редактор	<i>А. А. Карпова</i>
Комп'ютерне верстання	<i>Н. М. Музиченко</i>

МАУП

Зам. № ВКЦ-3232

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП